

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illet
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleit Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1911.

XL. évfolyam 62 szám.

Csütörtök március 16.

A tüdővész ellen.

Ira: Dankó Ágoston alispán.

Nagybcskerek, március 16.

A mult héten a belügyminiszteriumban értekezlet volt a tüdővész elleni védekezés tárgyában, mely értekezleten részt vettek a közegészségügy országos ténylezőin kívül a tüdővész elleni küzdelemre alakult egyesületek képviselői is.

Nagy és fontos lépés volt ez a rövid értekezlet a tüdővész elleni küzdelem terén, mert a kormány és társadalom együttesen állapította meg, hogy a küzdelem teljes erővel való megindítása immár nagyon sürgős és hogy e küzdelemben az államnak és a társadalomnak egymást kölcsönösen támogatva, közösen kell harcolni. E végből örömmel üdvözölte mindenki a belügyminiszternek azon tervét, hogy a tüdővész elleni küzdelem központi szervezésére országos ligát akar létesíteni, mely azáltal, hogy a tüdővész ellen alakult autonóm egyesületek annak tagjaivá lesznek, kapcsolatot képezne a kormány és a társadalom ezirányu működése között és lehetővé tenné az egyesületeknek helyes központi irányítását és egyöntetű működését.

Ezen értekezleten leginkább csak a ligáról esett szó és nem beszéltek a tüdővész ellenes egyesületeknek mikénti szervezéséről, pedig ezt igen szívesen vettük volna, mert igen lényeges és a liga sikeres működésére nézve nagyon fontos, hogy azok az autonóm egyesületek, amelyek annak alkotó részeit képezik, helyesen legyenek szervezve. Szerencsére báró Korányi tanárnak nagyszabásu beszéde alapján, melyben az európai híru tudós orvos a tüdővész elleni küzdelemnek lényegét és egész történetét ismertette, nem lesz nehéz megtalálni azt az utat, amelyen haladnunk kell.

Ezen utmutatás szellemében nekünk, akik társadalmi uton kívánunk ezen népvészedelem ellen küzdeni, prophilaeticus alapon kell szervezkednünk és a védekezésnek azt a módját kell végrehajtanunk, mely arra törekszik, hogy első sorban az ép emberiséget óvja meg a bajtól és a betegség tovább hurcolását megakadályozza.

Mert azzal, ha a betegeket szanatóriumokban gyógykezeljük, csak kevés emberen tudunk segíteni; de ha a betegséget keletkezésében támadjuk meg és nem engedjük tovább terjedni, a vesebb költéssel sokkal több embert bírunk megmenteni és ha nem bírjuk is a bajt teljesen kiirtani, mindenesetre képesek leszünk azt lokalizálni és népvészedelem jellegétől megfosztani.

Hiszen szanatórium is kell azoknak a betegeknek, akik gyógyulást keresnek, de a népnek legnagyobb része, különösen azok, akiket mi akarunk parifogásunkba venni, nem megy szanatóriumba, mert nem hagyja el munkáját és családját, amíg csak mozdulni bír. Már pedig ezek vannak legtöbben; ezeket tehát otthonukban kell felkeresnünk és rendszeres foglalkozásuk közben kell őket óvnunk, gyógykezelnünk és megmentenünk.

A küzdelem ezen módjának sikeres végrehajtására a központi kormányzati hatalom kevésbé alkalmas, mert az állam tevékenysége nem hathat oly mélyre. E téren igazi munkát végezni csakis a decentralizált, mindenkihez egyénileg hozzáférni képes, társadalmi, illetve egyleti tevékenység alkalmas.

Hogy azonban e tevékenység sikeres lehessen, mindenesetre törvényre, vagy törvény erejével bíró kormányrendeletre, avagy szabályrendeletre kell támaszkodnia. Mert nem sok eredménnyel kecsegtet az olyan egyleti tevékenység, mely csak tanácsot, biztat, tilt és fenyeget, de intézkedéseinek nyomtatékot adni nem képes.

Ezért tehát a közegészségügyről rendelkező törvény alapján első sorban kormányrendeletet kellene kiadni vagy a törvényhatóságoknak olyan szabályrendeleteket kellene alkotniok, a melyek a járványos, illetve ragályos betegségek körül szigorubb óvórendszabályokat

irnak elő és ezeknek elmulasztását kibégásna minősítik.

A tüdővészelleni küzdelemre alakuló egyesületek ne legyenek túlságosan nagyok, pl. több vármegyére kiterjedők, mert azáltal nehezkesek lesznek; de ne legyenek túlságosan kicsik se, mert ezek meg anyagi erőt nem bírnak kifejteni, hanem legcélszerűbb azokat vármegyénként alakítani. Az így lehetőleg egyforma alapszabályokkal alakult egyesületek azután alkotórészei volnának az országos ligának vagy szövetségnek, a melyek irányítása, buzdítása, ellenőrzése és támogatása alatt egyöntetű és sikeres tevékenységet fejthetnek ki.

Az önálló cselekvőképes egység, a tevékeny csapat tehát a vármegyei egyesület volna. A melyet azonban a szokásos sablonoktól eltérőleg akként kell szervezni, hogy ne csak papíroson levő, hanem valósággal élő és működő egyesület lehessen.

Oyan legyen a feladatuk, amely célra vezet és olyan legyen a teendőjük, amit valóságilag végre is lehet hajtani. Tagjaira ne rójon frázisokba foglalt általános feladatot, hanem bizon rájuk konkrét formában meghatározott olyan munkát, amelyet mindenki könnyen elvégezhet és amelynek elvégzése ellenőrizhető és számonkérhető.

Hogy az egylet működése népszerű lehessen, ki kell terjeszkednie a társadalom minden rétegére; bele kell vonni minden rendű és foglalkozásu embert, akitől a cél érdekében bármilyen csekély munkát is várhatunk.

Hogy pedig az egylet tevékenysége állandó lehessen, hogy élet legyen benne, mely képes legyen az egész társadalmat folytonos mozgásban tartani, bele kell szövödnie a közigazgatási szervezetbe; végrehajtó szervei legyenek a közigazgatási hatóságok közegei. Ez feltétlenül fokozza a sikert annál is inkább, mert hiszen az egyletnek leglényegesebb feladata az, hogy a tüdővész terjedése elleni védekezés iránt elrendelt törvényes vagy szabályrendeleti intézkedések lehető tökéletes végrehajtása körül segédkezzék, azokat kiegészítsék és teljesebbé tegyék.

Fontos az is, hogy amidőn az egyesület szakembereknek (orvosoknak) szakmunkáját kívánja igénybe venni, vagy val-kire oly teendőket

„TORONTÁL“ tárcája.

Ünnepi beszéd.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Elmondotta: MARTON ANDOR, a nagybcskerei kaszinó-társulat március 15-iki ünnepélyén.

II.

Közvetlen az 1790. év előtti időkben árván, elhagyatva, kigunyolva állt a magyar nemzet. Az 1790-iki országgyűlés azonban megmutatta, hogy a nemzet életképes, mert a nemzet ezen országgyűlé én már-már megszüntetett közjogát annyi felvilágosodással és türelemmel, annyi lelkesedéssel és méltósággal és annyi előrelátó gondossággal állította vissza, hogy az 1790. esztendő a magyar történelem fényes lapjain foglal helyet. Ezután lassan-lassan ismét szendérgő álomba merült nemzetünk. Az a nagy férfi, kinek fegyverei előtt egész Európa meghajolt, oly nagyszerű kormányzati és reform eszmékkel gazdagította nemzetét, melyek Franciaország határain túl is egész Európában forrongást idéztek elő a közvéleményben és a kormányzatokban. Ezen reformeszmék hullámainak végső kised gyűrűi honunkba is elérkezének s felebreszték irántuk az érdeklődést a magyarban is. Azonban mily parányi törpült volna ezen érdeklődés, ha nem él akkor e nemzetnek egy nagy fia, ki célul tűzte ki 35 évig tartó zsidbádt közönyéből felrázni a nemzetet.

Gróf Széchenyi Istvánt értem. Álljunk meg néhány rövidke percre e nagy férfunak tiszteletre méltó egyénisége előtt, mert hisz a Gondviselés hazánk sorsát előbb Széchenyi kezébe helyezte s csak azután került ez Kossuth Lajos kezébe és mert a 48-iki törvények jelentékeny részeinek ő volt az előharcosa, ő volt az alapvető munkása és mert a 48 as első felelős magyar miniszteriumnak ő volt a közlekedési minisztere. Széchenyi reformatori munkásságát társadalmi téren, a főrendiházban tartott szonoklatai és nagyszerű munkái révén teljesítette. A vármegyét kihagyta terveiből, mert reformjait a séreimi politikától elkülöníteni óhajtotta s azt akarta, hogy az eszmék mozgalma ne találkozzék tüstént a kormány féltékenységgel, mert ez csak erópszarlatást idéz elő.

Célja volt, hogy a magyar előbb anyagilag és szellemileg legyen gazdag nemzet s akkor a teljes függetlenség éretti gyümölcseként fog a nemzet ölébe hullani. „Az Istenek — ugymond — megunják az érdemtelen buta csoportokat boldogságra ugyszólván kényszeríteni s csak azokat veszik parifogás alá, kik a legszebb ajándékot — az elmebeli tehetséget — becsülni és kifejteni tudják s vakon vagy szenvedélyeiktől ostorozva, de gondos előrelátással elik éltöket“.

Széchenyi egész munkásságát a rajongó fajszeretet lenyi át. A magyar faj biztosítása és kifejtése képezte vágyainak vágyát és e törekvéset főlébe tette még az államnak is.

És hogy kitűzött céljait elérhesse saját szí-

vének mély érzelmeit is beklyóba verte és ostorozója volt minden érzélgősségnek. Ételme által zsemkoskodott szíven, sokszor játszott a közönyöst s ez alatt keble sajgott és a sikert állítá fel politikája üdvözítő tantétéül. Azt állítá erről, mint Verpasiannus a pénzről, hogy jó szaga van. És rendszerbe foglalt tervei alapján kimutatta, hogy a jövődő fényt mutat s hogy ennek a megjósálásához nem kell profetai tuájdón, hanem elég azt mondani, „hogy a kised makkból, ha nem romlott, idővel tölgyfa lesz, csak senki el ne tiporja.“

Széchenyi összes reformatori terveit a lángész ragyogásával és rendszertelenségével megirt a Hitel Viág és Stadium c. munkái foglalkozásai össze. Egy szemernyt kiragadok a Stadium című művéből. Ez az a rész, melyben Széchenyi az ősiség eltörlése és a birtok rendezése mellett izgat. Előáll Van Peny ur, egy óriás vagyonu hollandus, kitől a bene possessionotus táblabíró kölcsönt kért hasznos beruházásokra. A hollandus azonban erről tudai sem akar, de a hangulata rögtön megváltozik, amint a táblabíró ur az előjogokat kezdi lerakni a haza oltárára s örömtől sugárzó arccal kiáltja, hogy most már egészen rendelkezésére állok és ön a legszerencsésebb halandó, mert a haza boldogítója lett és mellesleg meg is gazdagodott. Ime ily mód-szerekkel izgatott Széchenyi, ki tervei kivitelénél valósággal gyönyört talált a destructióban, de nem azért mert rombolni, hanem építeni akart. Széchenyi Istvánnak előbb legnagyobb

Hires müncheni „Salvator-sör“ csütörtökön friss csapolás. Ezenkívül a Kőbányai sör

is állandóan csapon van.

MARCOIN JENŐ, kaszinó-vendéglő.

HIREK.

ró, amelyek annak közvetlenül kiadásokat okoztak, e munkát megfizesse.

Amidőn csak általános elvekről beszélünk, nem mondhatjuk el részletességgel, hogy minek min ennek kell benne lenni az egyes alapszabályaiban, de azt mégis fel kell említenünk, hogy az egyesület célja az legyen, hogy a tüdővész betegség lényegét, ragályos és veszélyes voltát ismeresse, óvakodásra intsen, védekezésre tanítson, a beteget felkutassa, nyilvántartsa, elkülönítve kezeltesse és esetleg üdülőhelyekre, vagy szanatóriumokba elhelyezze.

Általában véve az egyesületnek a „dispensair” rendszer szerinti védekezésre kell tevékenységét alapítani, mert ezen az uton szerény anyagi eszközökkel is igen sokat lehet tenni.

Minden aprólékos teendőt az alapszabályokba venni nem lehet, azért az egyesületnek évi működési programot kell készítenie naptárszerűen előre megállapított teendőkkel.

A szükséges pénzt részben tagsági díjakból, de leginkább működési területén gyűjtés útján szedi össze az egyesület és miután bizonyos mértékig a hatóságok és az állam feladatát is végzi, községi, törvényhatósági és állami segélyben is volna részesítendő.

Hogy a társadalmi, illetve egyleti tevékenység teljes sikerrel járjon, azt az állami intézkedéseknek kell kiegészíteniük és támogatniuk. A szanatóriumok és üdülőtelepek létesítése inkább az állam, mint a társadalom hatáskörébe való, de elsősorban szükséges volna a viszonyoknak inkább megfelelő új közegészségügyi törvény alkotása. Hasonlóképpen államilag kellene gondoskodni arról is, hogy az emberi test ápolásának, a helyes életmódnak és a betegségek elleni védekezésnek tanítása a közoktatásba bele illesztessék és ez megfelelő mérvben úgy az elemi, valamint a középiskoláknak kötelező tantárgya legyen.

Az osztrák helyzet. Bécsből jelentik: Steinwender dr. képviselő elnöklésével tegnap számos német szabadalvú képviselő ülést tartott, hogy a jövő hónapra tervezett római ut részleteit megbeszéljék. Hosszabb vita után elhatározták, hogy több napilapban a római uttal kapcsolatban megjelent fészeszetek és kontemplációk a képviselőknek a római utazás tekintetében történt megállapodásán mitse változtatnak.

bámulója, később ellenfele lett Wesselényi Miklós. Az a Wesselényi Miklós, kinek atyja a József császár alatti időkben egyik nagynevű vezére volt a magyarságnak s akit az 1791. évi erdélyi országgyűlésen egy nyers közbeszólásáért az elnök ily szavakkal utasított rendre: „ugy-látszik Szolnokmegye érdemes követe elfeledkezett a múlt időről, melyek alatt távol kellett lennie.” A Wesselényi által a kufsteini börtönben töltött időt értette ezalatt. Erre Wesselényi a sebzett oroszán dühével rohant az elnöki szék felé.

Mindenki megdöbbenve és szívszorongva várta a történéseket. A teremben siri csend honolt. Az elnöki szék előtt Wesselényi megáll, küzd magával a feldühödött lelken az utolsó percben az önuralom erőt vesz s balját az elnök vállára téve fojtott hangon csak ennyit mond: „Értettem mire célzott kegyelmességed. Azonban jegyezze meg, hogy engem József császár szenvedői megtanított, de felni nem.” A magyar történelem e legendás hősné, daltás fia, ki az 1838-iki pesti árviz alkalmával is annyi hősi tett által tette nevét örökre maradandóvá, mint említém Széchényivel soká karöltve járt, később azonban utjaik elváltak egymástól. Wesselényi folytonosan a sérelmi politikának volt rettenthetetlen bajnoka, ki a vis inertiae elvét politikai rendszerre kívánta tenni a vármegyékénél, Széchényi ellenben a gyakorlati, az igazi életkérdések megoldását tűzte ki célul.

Ettől az iránytól a közvélemény hangulatát a Pesti Hirlap terelte el. Ennek megalapítása fellengős és lelkes hangulatot ébreszt. Ebben jelennek meg Kossuthnak tüzes, gyújtó és elragadó vezércikkei, melyek a közönséget teljesen magukkal ragadják. Ezen cikkekre Széchényi a Kelet népe című könyvében válaszol. Kossuthal az alapelvekben egyetért, de a kivételben nem s oda kiáltja, hogy Kossuth a forradalomba viszi a nemzetet. Kossuth tiltakozik és Széchényit hideg számításnak nevezi, ki mindent lattal mér,

— **A miniszterelnök a torontálvármegyei munkapárthoz.** A torontálvármegyei nemzeti munkapárt mint ismeretes, vasárnap megtartott gyűlésén Tallián Béla v. b. t. tanácsosnak, a párt elnökének az indítványára üdvözőlő sürgönyt küldött Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnöknek. Az üdvözőlő sürgönyre most a miniszterelnöktől tegnapi kelettel a következő távirat érkezett:

Nagyméltóságú Tallián Béla

ország. képviselő urnak,
a torontálvármegyei nemzeti munkapárt elnökének.

Öszintén köszönöm Torontálmegye nemzeti munkapártjának közgyűlésében nyilvánított bizalmát s kérem hazafias politikánk megvalósításához szíves támogatásukat. Fogadják miniszterársaim nevében is legmelegebb üdvözlésemet:

Khuen-Héderváry.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

— **A városi állandó választmány ülése.** Nagybecskerek város állandó választmánya ma délután ülésezett, amelyen a hétfői rendes március havi képviselőtestületi ülés elé kerülő tárgyakat készítette elő. Az állandó választmány mai ülésén hozott fontosabb javaslatokat lapunk holnapi számában közöljük.

— **Tanítói kinevezések.** A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter Farkas János, Jurányi Gusztáv, Szabó Ernő, Szabó Lajos, Paulinyi Gyula, Rainer Mariska és Trompner Márta lajosfalvai községi iskolai tanítókat, illetve tanítónőket a lajosfalvai állami elemi iskolához rendes tanítókká, illetve tanítónőkké kinevezte.

— **Rohonyi Gyula Szegeden.** Tegnapi számban már jelentettük, hogy Rohonyi Gyula államtitkár, Nagybecskerek város orsz. képviselője kedden visszautaztában kiszállt Szegeden, a melyhez az kötelek fűzi, hogy fia, ifj. Rohonyi Gyula az ottani felső ipariskolának egyik jeles tanára. Az államtitkár látogatásáról most ujabbán még a következőket jelentik Szegedről:

Féltizenegykor az államtitkár sétakocsizást tett a városban Lázár György dr. polgármesterrel, akinek elragadtatással nyilatkozott a szépen fejlődő városról. Különösen a belváros rohamos beépítése ragadta meg Rohonyi figyelmét.

Rohonyi Gyula ezután meglátogatta Kraay István táblai elnököt, Trajber Vince királyi főügyészt. Megnézte a királyi tábla összes helyi-

szereinte Széchényi olyan materialista, ki mindig „panem et circenses” után jár s azt hiszi magáról, hogy korának Prometheusa, pedig csak óramutatója.

E közben Kossuth népszerűsége szinte hihetetlen mérvet ért. Pestvármegye székében tartott szónoklatai és a Pesti Hirlapban megjelent vezércikkei teljesen meghódították a közönséget és midőn 1847. október hó 17-én Pest városának követévé választott, az ellenzék vezére lett. Széchényi is követté választotta magát, azonban egyik párthoz sem tartozott. Ezen országgyűlés, melyet V. Ferdinánd 1847. november 7-én magyar beszéddel nyitott meg, örök dicsőségét fogják hirdetni a nemzetnek, míg csak az ezüst Dunának hajzain egy honfi szem pihen. Az országgyűlés ezen ciklusában hozattak az 1848-as törvények, melyek a magyar nemzet előtt új korszaknak tárták fel üdvözőlő kapuit. Megalkottatván a népképviselői és a független felelős miniszteriumról szóló törvény is, már az 1848. március 23-án tartott ülésen gróf Battyány Lajos miniszterelnök bemutatta az első felelős magyar miniszterium névsorát. A nemzet vágyai teljesültek az egész vonalon s örömmámorban uszott az egész ország. Közben az események fejlődtek. Ellentétük merültek fel a bécsi és budapesti miniszteriumok és nem a király, hanem az uralkodó ház egyes tagjai között; a délvideken pedig kiütött a szerb lázadás és Horvátországban Jellasic izgatott. A július 5-iki első népképviselői országgyűlésen Kossuth gyönyörű beszéddel tárta fel a helyzetet s Jellasic fenyegetéseinek megsemmisítése s a belső villongások megszüntetése céljából 200 ezer fegyveresnek a megszavazását kérte. „Megadjuk” volt rá az egyhangú válasz. Ekkor mondta Kossuth „leborulok e nemzet nagysága előtt s azt mondom, hogy annyi energiát a kivételben, mint amennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban s Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg”.

(Vége következik.)

ségeit és résztvett a királyi tábla büntető tanácsának az ülésén.

A királyi tábla épületéből a kulturpalotába ment az államtitkár. Ott nagy érdeklődéssel nézte meg a könyvtár, a képtár, érme- és néprajzi gyűjteményt. Az államtitkár különösen a néprajzi gyűjtemény bőségéről szolt az elismerés hangján.

Delben Lázár György dr. polgármester magánlakásán látta vendégül Szeged ilusztris vendégét.

Lázár György dr. polgármester Rohonyi Gyula látogatásáról ezekben nyilatkozott a „Szegedi Híradó” tudósítójának:

— Rohonyi Gyula már régebben megígérte, hogy meglátogat bennünket és közintézményeinket tanulmányozni fogja. Most, hogy az államtitkár kerületében: Nagybecskereken tartózkodott, megígérte nekem, hogy visszautaztában kiszáll Szegeden is. Az államtitkár a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott Szeged közintézményeiről és a város általános fejlődéséről. Szegednek nagy jövőt jósolt.

— A legfontosabb az, hogy az államtitkárral tárgyal sokat folytattam abban az irányban, hogy az igazságügyi kormány állítson fel Szegeden egy országos javítóintézetet. Rohonyi Gyula államtitkár a tervet nagy szimpátiával fogadta. Azt hiszem, hogy behatódott tárgyalások után ezt a nagyfontosságú intézményt meg is kapjuk.

— **Március 15.** A szabadság napjának évfordulója alkalmából tegnap ünnepi istentisztelet volt a nagybecskereki izr. templomban is, mely alkalommal dr. Klein Mór főrabbi mondott ünnepi beszédet.

— **A munkásgimnáziumból.** A kultúregyesület nagybecskereki munkásgimnáziumában ma este Perli Mihály felsőkereskedelmi iskolai tanár technológiai előadásait folytatta.

— **A jubileumi kereszték kiosztása.** A napokban közöltük, hogy a vármegye alispánja átiratot intézett a város polgármesteréhez, hogy mindazok a polgári tisztviselők, akik 60 évesek a király 60 éves uralkodói jubileuma alkalmából kiadott jubileumi emlékkeresztre igényt tartanak, ezen igényüket legkésőbb folyó hó 20-ikáig jelentsék be a város főjegyzői hivatalának. A jubilaris emlékkeresztre igényt tarthatnak az összes szolgálatban álló állami, megyei, rendezett tanácsú városi tisztviselők, a szolgálatvezetőket is beleértve, valamint a községi bírák és jegyzők is, akik a rendelet közzétételkor, vagy a rendeletet megelőző évtizedben 10 évig megszakítás nélkül közszolgálatot teljesítettek.

— **Az állami díjak mozgalma.** Az állami napidíjasok, akik valóságos éhberért huzzák a hivatalokban az igát, nagy energiával folytatják országos mozgalmaikat, hogy keserves helyzetükön javítsanak. Most március 19-ikén ismét gyűlést tartanak Budapesten a további teendők megbeszélésére. További tervük az, hogy legközelebb a képviselőház elnökéhez és az összes pártkörökhöz küldöttséget menesztenek s ott is átadják memorandumukat, hogy ügyüket és helyzetüket a törvényhozás színe előtt tárják föl. Azonkívül pedig június hó 4-ikén és 5-ikén Budapesten országos kongresszust tartanak, amelyen behatóan megtárgyalják helyzetüket és hogy mit cselekedjenek.

— **A katolikus legényegylet márciusi ünnepsége.** A nagybecskereki katolikus legényegyesület vasárnap, folyó hó 19-ikén délután tartja meg márciusi ünnepségét a Váralja-utcában levő egyesületi helyiségekben, mely alkalommal a tagok hazafias verseket fognak szavalni, azonkívül színelőadás is lesz. Az ünnepségre vendégeket is szívesen lát az egyesület vezetősége.

— **Bixtos jel. Menyasszony:** (szemrehányóan a völegényhez). Most már biztosan tudom, hogy nem szerelemből, hanem a pénzemért akarsz feleségül venni.

Völegény: (megütődve). De angyalom, hogy jut ilyesmii az eszedbe?

Menyasszony: Látod, itt van a leveled. Máskor mindig ezt írtad a végén, hogy: Száz ezer csók! És most azt írtad, hogy: Száz ezer korona.

— **Gyilkos szög.** Martinek József nagy-kikindai gőzmalom tisztviselő, mint már megírtuk, egy szöggel megszurta a kezét. Ebből vérmérgezés keletkezett, úgy hogy jobb karját amputálni kellett. Azonban már ez sem segített rajta s több napi szenvedés után tegnap a nagy-kikindai közokrházban kiszüvetett.

Művészet, irodalom.

* **A színházi bérlet.** Megírtuk már, hogy Polgár Károly színtársulata folyó hó 31-ikén érkezik Nagybecskerekre, hogy itt a tavaszi szezont megkezdje. Az első előadás tudvalevőleg április hó 1-én lesz s a szezont Molnár Ferenc legújabb nagysikerű darabjával, „A testőr”-rel nyitja meg. Leövey, a színtársulat ügybuzgó titkára már napok óta városunkban van s gyűjti a bérleteket. A bérletgyűjtés már eddig is igen szép sikerrel járt, amennyiben már az összes

fődszinti páholyok s az elsőemeleti páholyok egy része is elkelt. Leövey titkár most a zárt-székek régebbi bérletét fogja felkeresni, ezután pedig új bérleteket fog gyűjteni zárt-székekre. Az előjelekből ítélve a tavaszi szezon igen jól fog sikerülni s a közönségnek a színház iránt tanúsított nagy érdeklődése arra enged következtetni, hogy a zárt-székek legnagyobb részét is sikerülni fog bérletben kiadni.

*** Hangverseny a Liszt-szobor alap javára.**
Rövidesen közöltük már, hogy a Budapesten felállítandó Liszt-szobor javára Nagybecskerekben is rendeznek nagyszabású hangversenyt, a melyen Thoman István, a világhírű magyar zongoraművész is közre fog működni. A hangverseny f. hó 30-án lesz a Lloyd-társulat nagy termében s a rendező-bizottság Kokits János nagybecskereki ügyvéddel az élén mindent előkövet, hogy a közönségnek élénk, igazán művészi értékű hangverseny-estélyben legyen része. A részletes műsort a rendező bizottság a napokban falragaszok útján is közölni fogja a publikummal. Az estély kezdete fél 9 órakor lesz. Helyárak: Az első három sorban személyenként 4 korona, a IV-től VII-ik sorig 3 korona, a többi ülőhelyek ára 2 korona, állóhely pedig 1 korona. A jegyekre már most is elő lehet jegyezni Mangold Lipót könyvkereskedésében.

*** A Magyar Figyelő március 15-iki száma a rendesnél is gazdagabb és előkelőbb tartalommal jelenik meg.** Fehérvár nagy tudományú püspöke, Prohászka Ottokár „Az én filozófiám” címen rendszerét adja azon eszméknek és irányoknak, amelyek az ő bölcselői felfogását leghívebben fejezik ki. Szterényi József ny. államtitkár hosszabb cikkben foglalkozik azon tervvel, amelyben Budapesten 1917-ben Világkiállítás óhajtanak rendezni és e célja e terv kedvező kihatásait. Ferenczi Zoltán „Petőfi és a szocializmus” című dolgozatában azt igyekszik bizonyítani, Petőfi nem volt s nem lehetett szocialista. Móricz Zsigmond a fiatal írók között egyik legtehetségesebb tagja „Csata” címen gyönyörű szép elbeszélést írt. Két álnévű cikk hihetőleg nagy feltűnést fog kelteni. Az egyikben Rusticus egy feminista barátjához írt levél formájában éles és elmés polemikát folytat a feminista kérdéssel a másik Magister, az egyetemi ifjúság körében forrongó eszméről ír. A képzőművészeti polemikához ezúttal Bosznay István, ismertnevű jeles festőnk szól hozzá „Hypermodern művészeti tulzások” fejrítu tanulmányában, a melyben éles árvonalakkal rajzolja meg azon kerületeket, melyeken belül igazi művészeti munka lehetséges. Pröhle Vilmos orientalista tudósaink egyik legkiválóbbja egy újtörök társadalmi regényt ismertet a nőkérdésről. Ambrus Zoltán a „Színház és szerelem problémái” keretében elmondja néhány legutóbb eladott darab fölötti kritikáját. Gazdag „Feljegyzések” rovat egészíti ki a tartalmas és gazdag számot, amely a „Magyar Figyelő” nagy fejlődésének egy újabb stádiumát jelenti. A „Magyar Figyelő” előfizetési ára negyedévre 6 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10. sz.

TÁVIRATOK

A politikai élet.

A honvédelmi miniszter itthon. — A véderőreform — A költségvetés tárgyalása. — A horvát helyzet.

Budapest, márc. 16. (A „Torontál” ered. távirata.) A honvédelmi miniszter visszaérkezett a bécsi tanácskozásokról, amelyekről beszámolt a miniszterelnöknek. A tanácskozásoknak ugyilátszik meg lesz a kellő eredménye, mert ma már felhivatalosan közlik, hogy a véderőreformot április végén a képviselőház elé terjesztik. A képviselőházban holnap különben folytatják a költségvetés vitáját s a főrendiház is ülésezik, hogy elintézzze a képviselőházban letárgyalt javaslatokat. Horvátországban bonyolódik a helyzet, amennyiben a horvát képviselőház költségvetési bizottságában tegnap az történt meg, hogy a költségvetést a bizottság nagy többsége leszavazta. Most alighanem elnapolják a horvát országgyűlést s a bán más úton folytatja a rendcsinálás munkáját.

A honvédelmi miniszter itthon.

Budapest, márc. 16. (A „Torontál” eredeti táv.) Hazay Samu honvédelmi

miniszter Bécsből visszaérkezett Budapestre s ma délelőtt felkereste Khen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt akinek részletes jelentést tett a katonai büntető perrendtartás dolgában Bécsben folytatott tárgyalásokról.

A véderőreformról

tegnap a lapokban az a hír jelent meg, hogy a véderőreformról szóló törvényjavaslatot április első napjaiban terjeszti a kormány a képviselőház elé. Most felhivatalosan közlik, hogy a kormány a véderőreformról szóló javaslatot április végén terjeszti a képviselőház elé.

A költségvetés tárgyalását

holnapi ülésén folytatja a képviselőház. A holnapi vita első szónoka Földes Béla lesz, aki hosszabban fog foglalkozni a költségvetéssel.

Ugyancsak ülést tart holnap

a főrendiház

is és pedig délután 5 órakor, a mikor a bankjavaslatot s az ujoncjavaslatokat tárgyalják.

A horvát költségvetést leszavazták.

Budapest, márc. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zágrábi távirat azt jelenti, hogy a képviselőház költségvetési bizottsága tegnap tartott ülésében a költségvetést 10 szóval 4 ellenében leszavazta. Hír szerint a bán most elnapolja az országgyűlést s azután a királyhoz megy kihallgatásra. — Ugyanez a zágrábi távirat jelenti, hogy az újságírók és az ellenőség között történt összeütközésből keletkezett újságíró-sztrájk még ma is tart.

A harmadik egyetem ügye.

Budapest, márc. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kultuszminiszteriumban ma ismét értekezlet volt a harmadik egyetem ügyében. Ezúttal Kassa város kérelmével és ajánlatával foglalkozott az értekezlet.

A világbéke.

Budapest, márc. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Washingtonból táviratozzák, Taft elnök ez év december havára nemzetközi kongresszust hív egybe az angol-amerikai döntő-bíróságnak az általános béke dolgában kötött szerződése ügyében.

Egy berlini távirat arról ad hírt, hogy a német szocialdemokrata-párt a külügyi vita során javaslatot terjeszt elő, hogy a kormány ragadja meg az alkalmat és indítsa meg a tárgyalásokat a katonai fegyverkezés csökkentése és a leszerelés dolgában.

Az ököritői pénzek.

Budapest, márc. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Huszár Károly néppárti képviselő interpellációt jegyzett be aziránt, hogy miért nem osztották ki mindmáig az ököritői szerencsétlenek javára gyűjtött adományokat.

Az ex-szultán öngyilkos kísérlete.

Budapest, márc. 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szalonikiból jelentik, Abdul Hamid, a volt török szultán tegnap eltört egy poharat s annak cserepeivel élvágta az ereit. Tettét idejekorán észrevették s így elvérzését megakadályozták. Az ex-szultán különben valóságosan örvöng s folyton átkozza az ifjú törököket.

Tözsde.

Budapest, márc. 16. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdei déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (márciusra) 23.06 — —
Buza (áprilisra) 21.56 — —
Rozs (áprilisra) — — — —
Zab (áprilisra) 17.20 — —
Tengeri (májusra) 11.34 — —

Tájékoztató.

IDŐJÁRAS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás 144. évi jelentése. Március 16.

Barométer súlyedő, délután 1:38 órakor: 750.4 mm. Hőmérséklet: maximum 13.2. C°, min. — 4.2. C°. Csapadék: —. Felhőzet: Cu. 5. Szélirány és erősség: N. 3.

Jóslat a követ. 24 órára: Enyhe. Eső, később változókéony.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tényleg fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; C° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnapi este 8 óra 38 perccig; csapadék reggel, 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet: Ci — firtósfelhő, Cu — gomolyfelhő, St — rétegesfelhő, No — esőfelhő, Ci—St — felhőfátyol, Ci—Cu — párnyfelhő Cu—St — réteges gomolyfelhő. Szélirány: N — észak S — dél, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság, 0 — tiszta ég, 10 — teljesen borult. Szélereősség: 0 — szélcsend, 8 — nagy vihar

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkágináziómának március havi programja: Március 21. 8—9-ig irodalom, 9—10-ig technológia. Március 23. 8—9-ig technológia, 9—10-ig irodalom. Március 28. 8—9-ig irodalom, 9—10-ig technológia. Március 30. 8—9-ig irodalom, 9—10-ig technológia.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Március 19. A gyermekvédő liga ülése.

Március 20. Városi közgyűlés.

Április 10. A közigazg. bi. ötszáz ülése.

Április 23. A nő-egylet közgyűlése.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

9070/1910. tkvi szám.

340—1.1

Árverési hirdetmény kivonata.

Az alibunári kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Schlesinger és Pollákovits budapesti cég javára 621 kor. 66 fill. tőke, ennek 1896. évi október 1-től járó 6% kamat és 62 korona 40 fill. eddigi és az ezennel megállapított 24 kor. jelenlegi és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881: LX. t. c. 144 §-a alapján és 145 §-a értelmében a dr. Anca Péter alibunári ügyvéd által ügygondnokolt néh. Krsztics Milos volt fehértemplomi lakos ellen a pancsovai kir. törvényszék, alibunári kir. járásbíróóság területén levő Ilánca község határában fekvő, az iláncai 1962. sz. tkvben foglalt:

1. 302 öf. sz. ház és 350 □-öl házhely fele része házad alapján 1400 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Ilánca község-házánál 1911. évi április 5-ik (ötödik) napján d. e. 8 órakor fog megtartatni a következő ugy a tkvi hivatalban, mint Ilánca községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanokból a házbér alá eső ingatlan a megállapított kikiáltási ár felénél, a többi ingatlannál a kikiáltási ár 2/3-ánál alacsonyabb áron el nem adható.

Ha fokozatos leszállítással ez ár el nem éretik, a kiküldött az árverést felüggeszti

3. Árvezetni szándékozók (kivéve a kincstárt) tartoznak az ingatlan kikiáltási ár 10%-át (1908: XLI. t. c. 21. §.) készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Alibunár, 1910. évi nov. 30.

Petrovics Emil,
kir. járásbíró.

Jégszállítás.

Nyári idényre elsőrendű tiszta Béga jeget szállít

PERL MÓR ÉS FIA.

Előjegyzések felvételnek már most, szerb egyház-palota irodahelyiségében.

(280—10.10)

1571/1911. tkvi sz. Az antalfalvai kir. jár. bir.-tól.

Hirdetmény.

Az antalfalvai kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az ozorai tkvi X^{1/2} kötete 4057. sz. lapja elveszett B. és C. lapjának s ennek hát-lapján foglalt 4058. sz. lap B. lapjának az 1880: XLII. t-c 1. §. a) pontjában és az 1880. évi 18058. I. M. sz. rendelet III. és IV. §-aiban érintett adatok alapján elkészített következő tervezetét és pedig: a 4057. sz. lapra nézve „1. sorsz. Dávid György“, a C. teherlap „1. sorsz. Ér. 1899. évi márc. 16-án 5763. sz. fenti számú átirással egyidejűleg a 182. sz. lapról egyetemleg áthozatik: töröltetett 8519/1902. tkvi sz. végzés alapján; 2. sorsz. kir. kincstár javára az ingatlanok $\frac{4}{10}$ részére 51 frt 15 kr.; 3. sorsz. Sain Mita javára végrehajtásilag az ingatlanok $\frac{1}{10}$ részére 26 frt; 4. sorsz. Ér. 1900. évi márc. 5-én 5055. sz. a 3241/1908. t. a. kimutatás alapján a zálogjog 12 kor. 80 fill. erejéig és 5% kamat, az itt foglalt ingatlanokra a m. kir. kincstár javára bekebelezetetik; az ezen lap pótlását képező 4058. sz. lap birtokállási lapja pedig a következőleg: „Ozora község XI^{1/2} kötet 4058. sz. lap, birtokállás 1 d. 41. hrsz. határos keletről 52., délről 42., nyugatról 9., északról 40. hrszkkal, 1 h. 1400 □-öl I. o. szántó, 2 d. 41. hrsz. határos keletről 69., délről 66., nyugatról 115. és északról 111. hrszkkal, 1 h. 1400 □-öl II. o. szántó“, elfogadta és hogy ezen elfogadott tervezet alapján az illető tkvi lapokat az idézett törvény és rendelet határozatának megfelelő eljárás útján pótolja.

Erről a tkvi hatóság az összes érdekelteket azzal értesíti, hogy a pótoltt tkvi lapokat, ezek tervezetét, valamint a tervezet összeállításának alapjául szolgáló adatokat a tkvi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetik és a pótlásnál követett eljárásra, valamint a tervezeire és annak

összeállítására nézve a netáni hibák kiigazítása és hiányok pótlása céljából 45 nap alatt, vagyis 1911. évi április 14-ig bezárólag felszólalás útján kifogásokat tehetnek.

Egyszersmind figyelmezteti a bíróság, mint tkvi hatóság az érdekelteket, hogy azon jogok, melyek az új szerkesztés következtében hatályon kívül helyezett tkvi lapokon foglalt bejegyzésen alapulnak és amelyeket a felszólalási határidő alatt nem érvényesítettek olyan személyek ellenében, akik időközben nyilvánkönyvi jogokat jóhiszeműleg szereztek, többé nem érvényesíthetők.

Végül figyelmezteti a tkvi hatóság az érdekelteket, hogy a felszólalási határidő alatt szóval előterjesztett felszólalásokat a hivatalos órákban a tkvi iroda vezetésével megbízott telekkönyvvezető veszi jegyzőkönyvbe, valamint ő veszi át a jegyzőkönyvhöz leendő csatolás végett az írásban benyújtott felszólalásokat is.

Antalfalván, 1911. évi február 21. A kir. járásbírósa, mint tkvi hatóság.

Dr. Varga Dezső,
kir. járásbíró.

339-3.1

Kereskedelmit végzett

irodai gyakorlatok

azonnali

alkalmazást nyer

Üzv. Guttman Jakabné és Fiaival Nagybecskerek.

337-2.2

Narancs vérvörö; catániai legeslegjobb minőségű, ötkilós postakosárral 280, eredeti kosárral 100 darabbal 5-20, eredeti ládával 180, avagy 150 darabbal 7- korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 kor.-ért. — **Muskát-narancs** vérpáros primissimó minőségű, szép nagyok, eredeti ládával, 100, avagy 80 drbbal 8 korona, eredeti ládával 200, avagy 160 darabbal 12-50 kor. — **Sárga faj-narancs** mézédés, messinai ötkilós postakosárral 250, eredeti ládával 180, avagy 150 darabbal 5-25 kor., eredeti ládával 300, avagy 200 darabbal 10 korona. — **Citrom** elsőrendű, ötkilós postakosárral 220, eredeti ládával 180 darabbal 5, eredeti 360, avagy 300 drbbal 9 korona. — **Karfiol** csodaszép fehér, ötkilós postakosárral 220, 10 kilós kosárral 360, eredeti kosárral 18 drbbal 4 korona. — **Maróni** római konzervál, tartós téliáru, ötkilós postakosárral 260, 25 kilós zsákkal 9 koronáért szállítja utánvétellel, bérmentlenül az **Agrumen** déligyümölcs nagykereskedés Budapesten, Szarka utca 7. — Tessék előnyarjegyzeteket kérni déligyümölcsökről. 210-31.17)

ad. 53037/1911. sz. M. kir. államvasutak igazgatósága

Hirdetmény.

A temesvár—orsovai vonal 158/160. km.-jei közt építendő vonaláthelyezésén végzendő munkák vállalatba adása iránt.

Értesítjük az érdeklődőket, hogy temesvár—orsovai vonal 158—160 km.-jei közt építendő vonaláthelyezésén alépítmenyi munkák, nevezetesen a föld, szikla és vízmentesítő munkái, továbbá az alagut és az alaguti kapu atokkal összefüggő beléfalak és burkolatok előállítására előreláthatólag rövid idő múlva kiírásra kerülnek.

Mielőtt azonban a versenytárgyalási hirdetmény hirdetésnek, lehetővé kívánjuk tenni, hogy a pályázni szándékozók a végrehajtandó munkák természetéről és terjedelméről alaposan tájékozódhassanak. E végből a jelentkező érdeklődők a terveket építési főosztályunkban (Budapest, VI., Teréz-körut 56. sz. I. em.) a hivatalos órák alatt (délelőtt 9—10-ig), vagy pedig a nyomjelző kirendeltségnél Mehadián megtekinthetik és ott a kívánt felvilágosításokat megkaphatják.

340-3.2

Igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)



TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKERÉK.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Galosni, báli cipő, báli legyező, báli ruhadiszek

Benó Testvérek ezelőtt **Kokits A. F.**

divat-, rövid- és játékkereskedés

Nagybecskerek.

Telefon 201 Telefon 201.

6-8762

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.